

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2014-10-13
Besvaras senast
2014-11-03

Till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:26 Klausulen om investeringsgaranti i frihandelsavtalen med Kanada och USA

EU-kommissionen har redan färdigförhandlat frihandelsavtalet med Kanada som kallas CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement). Förhandlingar pågår med USA om ett liknande frihandelsavtal som kallas TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership).

Båda förhandlingarna präglas av slutenhet och mycket begränsad insyn för allmänheten, fackliga och folkliga organisationer. EU-kommissionen har däremot gett storföretag och finansbolag stort inflytande över förhandlingarna, både genom direkta möten med deras företrädare och genom att låta lobbyister från denna sektor sitta med i så kallade expertgrupper.

Överrepresentationen av män, på alla nivåer, i denna process är påtaglig, och det finns en befogad farhåga att de jämställdhetsaspekter som behöver vägas in i utformandet av avtalen inte kommer att få den plats som krävs.

Miljö- och konsumentorganisationer uttrycker stor oro för att CETA, liksom TTIP, hotar EU:s relativt höga standarder för mat och miljö. Det handlar om antibiotikaanvändning och hormonbehandling, om att kompromissa med både djurs och människors hälsa.

Även de fackliga organisationerna på bägge sidor om Atlanten är oroliga; både TTIP och CETA hotar arbetsrätten. Avtalet riskerar också att tvinga fram avreglering av den gemensamma sektorn.

CETA och TTIP ger storföretag rätt att stämma stater i specialdomstolar genom det så kallade investeringsskyddet (ISDS), där företag ska kunna stämma stater om nya politiska beslut innebär att vinsterna blir mindre än planerat. En sådan regel skulle till exempel ge det amerikanska riskkapitalbolaget KKR, som äger Carema/Vardaga, rätt att stämma Sverige om den överenskommelse regeringen har slutit med Vänsterpartiet med krav på vinststopp i välfärdssektorn blir svensk lag.

Både den tyska regeringen och parlamentet i Österrike har nyligen klargjort att de inte vill ha med investeringsskyddet i CETA- och TTIP-avtalen. I regeringsförklaringen står det att "handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut". Det låter därmed som om regeringen stöder den tyska och

österrikiska positionen.

I en intervju på Europaportalen svarar dock närings- och innovationsminister Mikael Damberg, i mitt tycke, vagt på samma fråga: ”Den (ISDS) är omdiskuterad också i Europaparlamentet. EU-kommissionen har tagit till sig av diskussionerna och [förhandlar] nu med USA hur det här ska utformas och innan vi ser de lösningarna så vill jag inte kommentera.”

Med anledning av det ovan anförda vill jag fråga närings- och innovationsminister Mikael Damberg:

Menar närings- och innovationsministern att regeringsförklaringens deklARATION om att ”handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut” innebär att ISDS ska bort ur CETA- och TTIP-avtalen?

Om så inte är fallet, har närings- och innovationsministern gjort det ställningstagandet att Tysklands regering och Österrikes parlament gör fel när de tydligt deklarerat att ISDS inte ska finnas med i CETA- och TTIP-avtalen?

Avser närings- och innovationsministern att agera inom EU för att bidra till att öka allmänhetens, och de fackliga och folkliga organisationernas, insyn i förhandlingarna kring frihandelsavtalen?

Om så är fallet, vilka konkreta åtgärder avser närings- och innovationsministern då att vidta för att detta ska ske?

.....

Amineh Kakabaveh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin